

FREMSTILLINGSPRISERNE ER EN GOD START PÅ ANALYSEN AF ØKONOMIEN I HJEMMEAVLET FODER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Når der skal vurderes på ændringer i sammensætningen af foderplan, og dermed det hjemmeavlede foder, kræves der mere viden end blot en vurdering af, hvilket fodermiddel der har den laveste fremstillingspris.

FREMSTILLINGSPRISERNE ER EN GOD START PÅ ANALYSEN AF ØKONOMIEN I HJEMMEAVLET FODER

Når der skal vurderes på ændringer i sammensætningen af foderplan, og dermed det hjemmeavlede foder, kræves der mere viden end blot en vurdering af, hvilket fodermiddel der har den laveste fremstillingspris.

Fremstillingsprisen viser, som ordet angiver, afgrødens fremstillingspris, men den indeholder ikke information om værdien af det produkt, der er regnet på. Selvom energiudbyttet, målt i FEN, er en afgørende faktor for afgrødeøkonomien, er det også nødvendigt at vurdere kvalitetsegenskaber såsom fordøjelighed, proteinindhold m.m.

Foderforsyningen er en central del af produktionen på et kvægbrug, og derfor er det afgørende at kunne afstemme foderbehov og produktion, så det samlede resultat på bedriften bliver bedst muligt.

Igennem de seneste år har der været stor fokus på driftsgrensanalyser af årsrapporterne. Der

var således over 1.200 mælkeproducenter, der lavede en driftsgrensanalyse med opdeling mellem mælkeproduktion og grovfoder i 2014. Driftsgrensanalysen er en fordeling af samtlige omkostninger og indtægter, og der indregnes også en omkostning for ejerens arbejdstid og forrentning af egenkapitalen. Når man ser på foderforsyningen, er fremstillingsprisen pr. FEN grovfoder et særdeles interessant tal i denne sammenhæng.

Fremstillingsprisen bliver i driftsgrensanalysen beregnet for uspecificeret grovfoder, dvs. for den aktuelle kombination af majs, græs og øvrige grovfoderafgrøder på den enkelte ejendom. Dermed giver fremstillingsprisen for grovfoder ikke som udgangspunkt et svar på, hvilke afgrøder der er henholdsvis billige eller dyre. Fremstillingsprisen giver en indikation af, om grovfoderproduktionen på den aktuelle ejendom er billig eller dyr sammenlignet med andre. Med opdeling af omkostningerne i stykomkostninger, maskin- og arbejdsomkostninger, jordleje og øvrige omkostninger er der også inspiration til hvilke overordnede områder, der afviger mest fra sammenligningsgruppen.

Hvis man ønsker nærmere kendskab til økonomien i de enkelte afgrøder, anbefales det at lave en opgørelse af specifik afgrøde- og maskinøkonomi i "FMS – Mark og Maskiner". Resultaterne fra en sådan analyse gør det muligt dels at sammenligne fremstillingspriser for afgrøderne, og dels at vurdere de enkelte maskinoperationers omkostninger pr. ha. Målet med denne analyse er således at blive klogere på, hvor der skal sættes ind for at reducere fremstillingsprisen for de enkelte afgrøder.

FORSKEL MELLEM VÆRDI OG FREMSTILLINGSPRIS

Når fremstillingsprisen for majs og græs sammenlignes i resultaterne fra FMS – Mark og Maskiner, ses det ofte, at græsenssilagen er 25-30 øre dyrere at producere end majsenssilagen. Dette kan imidlertid ikke alene bruges som et argument for omgående at udfase dyrkningen af græs, da analysen af afgrødeøkonomien kun fortæller om fremstillingspris – ikke om afgrødens værdi i foderrationer.

Når værdien af henholdsvis majs og græs til egen opfodring skal fastlægges, er det i princippet kun køerne, der kender svaret. Som genvej til at skaffe køernes vurdering kan der vha. DMS NorFor optimeres to foderplaner til det aktuelle ydelsesniveau, én der viser den nuværende fodring, og et alternativ der viser en fodring med ændret andel af græs og majs. Foderplanerne fra DMS NorFor angiver en rationspris, der er vejledende, men som ikke fuldt ud tager højde for, hvilke ændringer der sker i markplanen. Derfor vil det være en hjælp at føre foderplanens oplysninger over i FMS – foderplanlægning, hvor man med udgangspunkt i egne maskinomkostninger kan sammenligne produktionsomkostningerne, der følger af en ændret foderplan (og dermed markplan).

Ved sammenligning af foderplanerne i FMS – foderplanlægning opnår man kendskab til ændringer i:

- Indkøbt foder

- Maskinomkostninger
- Stykomkostninger mark
- Salgsafgrøder

Dermed opnår man viden om, hvordan en mulig ændring af foderforsyningen kommer til at påvirke hele ejendommens økonomi. Det er muligt at lave følsomhedsanalyser på både udbytte og prisforudsætninger, for dermed at vurdere hvor stabil en given plan er i forhold til usikkerheder.

NYE MULIGHEDER MED DRIFTSGRENSANALYSER FOR MAJS OG GRÆS

Når der skal laves årsrapporter for 2015 og fremad, bliver det muligt at lave driftsgrensanalyser for majs og græs hver for sig. Dermed kan man i driftsgrensanalysen få adgang til viden om forskellen i fremstillingsprisen på disse afgrøder. Det gælder dog stadig, at driftsgrensanalysen for afgrøderne har fokus på omkostningerne til at producere den givne grovfoderafgrøde. Som nævnt ovenfor afhænger prioriteringen af fremtidens grovfodersammensætning af andet end blot fremstillingsprisen. Uanset muligheden for at analysere sig frem til fremstillingspriser for grovfoderafgrøderne i driftsgrensanalysen vil det stadig være en god idé at afprøve en ændret strategi for hjemmeavlet foder ved hjælp af foderplaner fra DMS NorFor og FMS – Foderplanlægning.

Læs mere om hvordan man kan anvende FMS – foderplanlægning til sammenligning af fodringsstrategier med forskellig selvforsyning i artiklen "[Ændret selvforsyning med foder har konsekvenser for hele bedriften](#)".